

det er for største Delen de vedkommende Mænds egen Skyld, og Grunden er ingenlunde den, at de have kjøbt i dyre Domme. Der er ogsaa blevet talt om, at der ikke var viist Ansødelommen paa Godscontoiret, idet Fæsterne ikke skulde kunne gaae berop og faae alle de Oplysninger, de kunne ønske. Dertil maa jeg dog bemærke, at der baade af den forrige og af den nuværende Godsforvalter er blevet viist Ansødelommen mod enhver Fæster, der har ønsket Oplysninger, NB. om sin egen Eiendom; vedkommende Protocol er blevet fremlagt til Eftersyn, saa at Fæsterne til enhver Tid have kunnet faae de Oplysninger, de kunde ønske. Der har ogsaa i den senere Tid meldt sig overordentligt Mange, som i den nærmeste Fremtid have i Sinde at købe deres Gaarde til den fastsatte Priis. Jeg troer derfor, at den Hjælp, som det foreliggende Udcast skulde yde, ikke er hensigtsmæssig, men at Sagen baade for Fæsterne og for Eierne bedst ordnes ved, at man ved privat Overenskomst kommer til en Afløsning paa den Maade, som allerede i endel Tilfælde er skeet, og jeg skal derfor henstille til det høie Thing ikke at vedtage det foreliggende Lovforslag.

Escherning: Der er neppe Noget, der med mere Erfaring, end den ærede sidste Taler, veed, hvor vanskeligt det er at faae Landeieendomme til at betale sig, og hvor let altsaa Folk kunne komme til at betale Eiendomme for dyrt og til at sidde i flette Vilkaar under deres Dyrkning. Man maa derfor være særdeles forsigtig, naar man uden meget nøie Kjendskab vil godtgjøre, at de Vilkaar, der stilles, ikke ere for strenge; man maa være særdeles forsigtig med at gjøre dette, naar man ikke taler paa de vedkommende Personers Vegne. Derfor det ærede Medlem var kommet frem med en Mængde Erklæringer fra Bønderne, gaaende ud paa, at de Vilkaar, man bød dem, vare saaledes, som de kunde ønske og være tjente med, og at enhver Subblanding fra Lovgivningens Side paa deres Vegne i dette Forhold var dem imod, saa vilde dette have havt langt mere at bethyde end den Fremstilling af Forholdene, som det ærede Medlem har givet, og som vi maae troe, siden han giver den, men

som ikke i nogen Henseende giver os en siffer Forestilling om Bøndernes egen Dom om Forholdet. Jeg refererer mig som sagt til det ærede Medlems særdeles Erfaring om, hvor vanskeligt det er med Hensyn til Landeieendomme at bringe det Nødvendige ud, saaledes at Eiendommene kunne forrente sig paa en saadan Maade, at Eierne ikke komme tilagters og komme i flette Vilkaar.

Det ærede Medlem for Kjøbenhavns 7de Valgkreds (Casse) lagde ikke Mærke til, at det ingenlunde er blot paa Grund af Slægtskabet med de Stiftelser, som senest ere blevne afløste, at vi have bragt disse Stiftelser under Betragtning, men at det er med Hensyn til Forordningen af 13de Mai 1769, at dette er skeet, og det ikke alene ligeoverfor de vedkommende Curatorer, som saa tydeligt ere indbefattede under denne Lov, men ogsaa ligeoverfor Regjeringscollegierne og de Mænd, der staae i Epidjen for Regjeringen, og som ikke have gjort denne Lov behørig gjældende i rette Tid og stadig taget den under Betragtning. Dette er vor Grundbetragtningssmaade, og nu træde vi med Lovforslaget mæglende op og sige: vi indrømme, at Loven, kan synes efterhaanden at være forældet, idet man har forsomt at skaffe den den fornødne Gyldighed, men vi maae dog engang komme tilende dermed og bringe den til Gyldighed, og da nu Bestyrelsen i en Række af Aar ikke har gjort det, have vi ikke seet noget Bedre, end at komme Regjeringen til Hjælp og gjøre det igjennem dette Lovforslag. Dette er Hovedbetragtningen. — Nu skal jeg tillade mig at tage de forskjellige Punkter for, som det ærede Medlem har bragt frem. Der er blandt dem vanskelige Spørgsmaal, idet det dreier sig om en Opfattelse af Kongedømmet her i Landet, saaledes som det var før 1849, saaledes som det var ved Overgangen i 1849 og saaledes som Kongedømmet nu maa opfattes. Det ærede Medlem sagde: om den souveraine Konge for længe siden har bortgivet en Herregaard, som er kjøbt for Statens Penge, skulde den saa kunne fordres tilbage? Dertil svarer jeg: S Progris Mei, men i Det 3a. Enhver souverain Konge, der besteg Thronen, havde ikke alene denne Ret, men tillige den Pligt at paa-